

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in tisk: Ljubljana, Frančiškova ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za tiskarstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, ena ek. posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3173

Vsem državnim aktivnim in upokojenim uslužbencem.

Svetovna vojna z vsemi svojimi grozotami in strahotami je prinesla našemu jugoslovanskemu narodu ujedinjenje v skupno državo, svobodo in osamosvojitve. Vendar nam prva leta skupnega življenja niso prinesla onega, kar smo lahko z vso pravico pričakovali v svoji svobodni domovini. Razne politične stranke so v medsebojnih borbah prezle skupne državne interese in z zaslepljeno strankarsko zagrizenostjo priklale nevarnost, da jugoslovanski narod v sponah teh strank in medsebojni borbi zaigra vso — državo, svobodo in samostojnost.

V najtežjem političnem momentu je Nj. Vel. kralj Aleksander I. z energičnim ukrepom napravil konec brezplodnim strankarskim borbam in je z manifestom z dne 6. januarja 1929 začrtal enotne temeljne smernice državne skupnosti na osnovi ne-kompromisnega edinstva sloge in enakopravnosti vsega jugoslovanskega naroda. Temu najvišjemu postulat se ima podrediti vse, to mora biti in ostati za vse čase najsvetejše načelo vse naše državne politike.

Nikdar več ne smejo strankarski interesi biti nadrejeni državnim! Obstoje, razvoj in napredek Jugoslavije in jugoslovanskega naroda ne smejo nikdar več biti igrača v rokah strankarske oligarhije in zagrizenosti, ki jo je ob vsaki izpremenci izmed vseh stanov najtežje občutilo državno uslužbenstvo in ki je pretila ugonobiti vsako stvarno in objektivno državno upravo.

Napori našega prevzvišene kralja so že rodili uspehe. Nastopilo je obče pomirjenje, država je dosegla prepotrebno spoštovanje, pravica je po zakonski enaka za vse in vsakogar. S proglasitvijo ustave, zakona o volitvah v narodno skupščino in z razpisom istih se kliče narod na odločitev — ali je za tako enotno jugoslovansko državo, za narodno edinstvo, sloge in enakopravnost!

Zato ne smemo volitev 8. novembra 1931 smatrati po raznih strankarskih geslih ali delitvi naroda po verskem in svetovnem naziranju, nego morajo te volitve biti obča manifestacija vsega jugoslovanskega naroda za svojo državo in svojega narodnega kralja. Morajo biti najsvetejša prisega nas vseh, da stojimo enodušno za svojim kraljem in da hočemo po svojih najboljših, po izvoljenih poslancih, z vsemi svojimi močmi sodelovati pri velikem delu popolne duhovne obnove samega sebe! Volitve pa morajo biti tudi mogočna manifestacija pred vsem svetom, da hočemo Jugoslavijo enotno na znotraj in zunaj ter gospodarsko, kulturno, prosvetno in socialno tako urejeno, da ostane za vse večne čase spoštovan, neodvisen in ponosen predstavitelj svobodnega in enotnega jugoslovanskega naroda.

Država nad vse! Brez lastne, samostojne Jugoslavije ni bodočnosti našemu narodu! Z nešteti žrtvami pridobljeno samostojnost in svobodo moramo čuvati vsi brez izjeme!

Slovenski državni uslužbenci vseh panog in kategorij aktivni in upokojeni, smo z vsem svojim življenjem in delom vedno in povsod bili in ostali sinovi svojega naroda. S samozatajevanjem in žrtvami smo dajali in damo svojemu narodu in državi vse svoje najboljše duševne in telesne sile! Nikdar se tej svoji najvišji dolžnosti nismo izneverili. Nikdar se ji izneveriti ne moremo in ne bomo, ker smo in ostanemo se.

stavnih del svojega naroda, močan stan v močnem narodu!

Nova narodna skupščina ima nadaljevati in dokončati od Nj. Vel. kralja določeno in započeto delo duhovnega prepoda našega naroda, z zakoni utrditi popolno enakopravnost ter zagaranirati mirno in složno življenje vseh stanov na podlagi socialne pravičnosti, pravičnega spoštovanja in priznanja dejanskih potreb posameznika in celote. Če torej hočemo, da se vsa pereča vprašanja nas, državnih uslužbencev in upokojencev, rešijo tako, kot to zahtevajo državni interesi in obstoj, razvoj ter napredek našega stanu, potem moramo vsi brez izjeme storiti svojo dolžnost ter s skupnim in enotnim nastopom manifestirati za enotno, nerazdružno, močno in pravično Jugoslavijo. Še več — dolžnost nas državnih uslužbencev in upokojencev je, da povsod odločno zastopamo smernice kraljevega manifesta ter da s svojim delom pripomoremo k dokončni zmagi jugoslovanske miselnosti med vsemi sloji našega naroda.

Državni uslužbenci, aktivni in upokojeni! Podpisane strokovne organizacije, ki so po zakonu priznane predstaviteljice posameznih strok aktivnih in upokojenih državnih uslužbencev, stopajo pred Vas z iskrenim in tovariškim pozivom, da se vsi brez izjeme udeležite velike narodne manifestacije.

Pred novo narodno skupščino pridejo tudi vsa vprašanja nas državnih aktivnih in upokojenih uslužbencev. Vsi vemo, kaj danes tiči slehernega od nas! Zato se omejimo samo na poudarjanje potrebe spopolnitve zakonov o aktivnih državnih uslužbencih in železničarjih pri polnem priznanju stalnosti ter na absolutno in neodložljivo potrebo izenačenja pokojnin vseh staropokojencev po določbah sedanjega zakona. Nova narodna skupščina ima nalogo in dolžnost, da z ustreznimi zakoni osigura življenjski obstanek vseh onih ki živijo od dela svojih rok in duha ter da s pravično ureditvijo cen poglavitnih življenjskih potrebščin, posebno stanovanjskih najemnin, omogoči mirno in vzajemno sožitje vsem slojem!

Vsa ta vprašanja so strokovne organizacije že obravnavale in jih bodo predložile novi narodni skupščini. Strokovne organizacije bodo mogle stopiti pred njo in izvoljene poslance s čisto drugačnimi argumenti, ako bodo podprle od enodušnosti vseh državnih uslužbencev, aktivnih in upokojenih, ki so ob volitvah v polni meri storili svojo dolžnost, kakor pa, če bi državni uslužbenci pokazali razdrojenost ali malodušnost. Skupni interesi našega stanu nas kličejo in nam kažejo pot, po kateri moramo iti. Naša ljubezen do rodne grude in naroda, katerega sestavnih del smo in hočemo ostati nam bodi zvezda vodnica pri našem delu in vseh naših žrtvah za domovino in kralja, da v srečni in zadovoljni Jugoslaviji za svoj stan dosežemo lepšo in boljšo bodočnost.

Z enodušno udeležbo pri volitvah 8. novembra hočemo vsi državni uslužbenci in upokojenci manifestirati za smernice kraljevega manifesta v korist zdrave, enotne in močne Jugoslavije. Z enodušno udeležbo pa hočemo tudi opozoriti novo narodno skupščino na njene dolžnosti, da ustvari državnim uslužbencem in upokojencem vse potrebne moralne in materijalne življenjske pogoje.

Društvo državnih uprav, pisarniških uradnikov v Ljubljani.

Društvo državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani.

Društvo jugoslovanskih geodetov Ljubljana.

Društvo orožniških upokojencev.

Društvo profesorjev — sekcija Ljubljana.

Društvo sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije — sekcija Ljubljana.

Društvo zemljiškopravnih uradnikov in izprašanih aspirantov v Ljubljani.

Jugoslovansko učiteljsko združenje JUU, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.

Klub državnih inženjerjev v okrilju Združenja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcije Ljubljana.

Savez nastavnika gimnazije — sekcija za Dravsko banovino.

Sekcija Saveza finančne kontrole.

Združenje arhivskih uradnikov finančne stroke kraljevine Jugoslavije.

Združenje državnih činovnika računske stroke za kraljevino Jugoslavijo — sekcija Ljubljana.

Združenje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev, Oblastni odbor Ljubljana.

Združenje monopolskih uradnikov in uslužbencev — poverj. Ljubljana.

Združenje nastavnikov jugoslovanskih državnih obrtnih učilišč.

Združenje poreznih činovnikov kraljevine Jugoslavije — poverj. Ljubljana.

Združenje p. t. t. uslužbencev kraljevine Jugoslavije — Dravska sekcija Ljubljana.

Združenje učiteljstva meščanskih šol v kraljevini Jugoslaviji — sekcija za Dravsko banovino.

Reforma višjih obrtnih šol na Čehoslovaškem.

Splošna sprememba osnovnošolskega, meščanskošolskega in srednješolskega pouka se je ustvarila pri strokovnih obrtnih šolah. Zato je ministrstvo že v letu 1929 poklicalo vse višje šole na Čehoslovaškem, naj stavijo predlog za reformo teh šol. Predloga sta bila v glavnem dva:

Oba se strinjata v tem, da je potrebno zmanjšati število tedenskih učnih ur, kar je dijaštvu pretežko breme, in ne morejo zmagati učiva, dasiravno, razvoj tehniških ved in praktičnih možnosti zahteva razširjenost snovi. K 44 tedenskim uram ali osemurnemu dnevnemu pouku pridejati še kako uro je nemogoče in zato se je govorilo o dveh eventualitetah: Ali učno snov temeljito reducirati, da bi bilo na ta način število tedenskih učnih ur manjše in ne bi bilo dijaštvo tako preobloženo, ali zmanjšati število tedenskih ur in pri tem podaljšati študij za eno leto, tako da bi imela višja obrtna šola mesto sedanjih štirih šolskih let pet letnikov. Zadnja možnost bi bila jako priporočljiva, vendar podaljšanja študij ne moremo šteti k šolski reformi.

Ministrstvo je uvedlo za poizkus reforme višjih strojnih šol v tem smislu, da je k dosedanjim štirim letnikom pridružila še neobvezni specialni semester, ki traja od 1. septembra do 31. januarja. Študij se na ta način ne podaljša obvezno, kar ima svoje velike dobrote. Pri vsaki šoli naj bi bil drugačen specialni semester. V ta semester se bodo sprejemali absolventi štirih letnikov, kjer so dobili splošno znanje o strojništvu. Tako usposobljenim bo odprta pot v katero-sikobi strojno stroko, toda v specialnih strokah, kakor je n. pr. avtomobilizem in drugo, se bodo morali do malenkosti izučiti v praksi. Osnove za to imajo tudi že danes. Kdor se pa hoče že v šoli specializirati za gotovo stroko in hoče izvoljeno stroko naprej študirati, bo šel gotovo v oni specialni semester.

Prvega septembra letošnjega leta je bil odprt na državni obrtni šoli v Pragi semester za delavniški pogon, na Smichovu

semester za avtomobile v Bratislavi elektro-tehniški semester in v Liberecu pa semester za centralno kurjavo in ventilacijo. Po pridobljenih izkušnjah pa se bo odločilo za definitivno reformo.

Prav gotovo je taka reforma najhitrejša, najcenejša in celo najpraktičnejša. Tako se lahko na višjih obrtnih šolah zniža število učnih ur, kar je prizadetim dijakom v veselje in razbremenitev.

Tudi v višjih stavbenih šolah se je pokazala potreba o reformi. Potrebno je namreč temeljitejšo znanje v železnih konstrukcijah, železobetonu in stavbeni mehaniki. Ta snov in tvarina v raznih slogih in materialu naj bi se potisnila iz četrtega letnika v tretji. Največ reforme pa potrebuje nauk o stavbi. Tukaj naj bi se govorilo o modernih stavbenih načelih, novih stavbenih tvarinah (materialu). Te šole ni potrebno podaljšati na kake posebne semestre, ako se poučuje v modernem duhu časa. Učna snov se da prav lepo predelati v okviru štirih let. Tudi s to malenkostno reformo se bo počakalo dotlej, da izide novi stavbeni zakon, ki bo predvideval marsikaj novega.

Reforma višjih kemijskih šol je že uresničena in se je po novi reformi že z uspehom poučevalo. Število tedenskih učnih ur je bilo znižano od 39 ur na 36, oziroma 37 ur in v osnovah nekaterih predmetov so bile napravljene velike izpremembe, ki so prilagodene sedanji moderni kemijski praksi. Prostorčno risanje je bilo izpuščeno, mesto njega so uvedli nove predmete, kakor poučevanje (nastopi) v delavnicah, botaniko in drugo.

Osnove obrtnih šol morajo biti prozne, kajti kakor hitro se izpremembe osnove v industriji ali stavbarstvu, tako hitro je treba šolo po teh osnovah uravnati. Zato so uvedli na nekaterih šolah nove predmete, kakor na Smichovu letalstvo, v Karvinu plezalstvo (plezanje po gorah — turistika). Jasno je, da morajo višje strojne šole podati v prvi vrsti strojno izobrazbo.

Lippert-Kus.

Splošne vesti.

OTVORITEV ŠOLSKEGA RADIA ZA DRAVSKO BANOVINO.

V torek 3. novembra t. l. ob 11. uri 30 minut se bo vršila prva uradna otvoritev oddaja šolskega radia za Dravsko banovino. Radio-Ljubljana bo postal s tem tudi važen faktor in središče za našo šolstvo. Prva oddaja je namenjena šolstvu vseh vrst, tako osnovnim, meščanskim, srednjim in strokovnim šolam.

Do nadaljnjega se bo vršila oddaja dvakrat v tednu, in sicer vsak torek in petek, v kolikor ne bo izprememb zaradi praznikov in drugih prilik, kar pa bo vselej pravočasno objavljeno. Danes priobčujemo program za dva meseca, t. j. do novega leta. Ta program tvori sestavni del pouka, zato se program ozira na tvarino, ki jo lahko nato porabijo učitelji v šoli pri pouku.

Te oddaje bodo več ali manj še poizkusne. Zato prosimo vse učiteljsko in g. profesorje, da sporoče pismeno vse svoje misli glede izboljšanja in usmerjenja teh oddaj odboru za šolski radio sekciji Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Ljubljani. Poročajo naj o svojih in vtisih učencev.

Novi ustanovi šolskega radia za Dravsko banovino je omogočila obstoj kraljevska banska uprava v Ljubljani in Radio-postaja v Ljubljani, ki sta prevzeli kritje stroškov. Prvo inicijativo je dala Prosvetna zveza v Ljubljani, ki ima postajo v najemu.

Od gg. učiteljev in profesorjev je edvinno, kako se bo izkoristila ta nova pridobitev za šolo, mladino in ljudstvo. Mnogo je uspeh odvisen tudi od šolskih upraviteljev.

Da bo uspeh tem večji, pozivamo vse šolske upravitelje in tudi vse gg. učitelje in profesorje, ki imajo radio-aparate z zvočnikom, da prenesejo v dneh šolske oddaje svoje aparate v šole in prirede oddajo za mladino svoje šole. To velja za one kraje in one šole, ki še nimajo svojih radijskih aparatov. Šole pa, ki imajo že svoje radio-aparate, pozivamo, da zberejo mladino v urah oddaj šolskega radia v skupni dvorani in izvedejo predvajanje šolske oddaje. Obdelana snov naj se porabi pri pouku, odnosno naj se s poukom že prej pripravi otroke na snov oddaje.

Poskrbimo, da bo mladina najštevilnejši poslušalec radio-oddaje pri nas in seznanimo jo z novim kulturnim sredstvom!

— Opozorilo. Številni tovariši in tovaršice se obračajo v svojih zadevah osebno name za razna pojasnila in intervencije. Vse prizadete in ostale prosim, da se ne obračajo osebno name, temveč vedno na sekcijo JUU. Prepričani naj bodo, da bom osebno, in bo

sekcija posvetila še večjo pažnjo predmetu, ako bo poslan potem sreskega učiteljskega društva. Sam niti rešiti ne morem vseh zadev in smo primorani pri sekciji si porazdeliti delo vsi med seboj in se posvetovati skupno o zadevah, da se izvršujejo posli ekspeditivneje in z večjo točnostjo. Z osebno preobremenitvijo, posebno glede osebnih zadev, se pa ovira tudi načelno in inicijativno delo organizacije ter se ni mogoče posvetiti tako poudarnim važnim vprašanjem, kakor je to treba. Članstvo prosim, da se obrača le potem sreskih društev na sekcijo in ne direktno. Sreska društva, predvsem predsedniki in tajniki, morajo biti poučeni o težnjah in zadevah članstva in poudarnih vprašanjih, ki se pojavljajo. Zato mora prejeti sresko društvo vse dopise članstva, da se o njih pouči ter jih s svojim mišljenjem odda sekciji in odgovore sekcije, da je informirano o rešitvi in stanju zadeve ter sporoči to prizadetemu članu. Sreska društva pa morajo biti poučena o zadevah tudi zato, da bodo lahko pri slučajih, ki se ponavljajo že sama dajala pojasnila članstvu in zadevo uredila, če mogoče že pri sreskih načelnstvih. Pri sedanjem naraščanju poslov je to nujno potrebno, kajti aparat pri sekciji ne bo zmožal več hitro reševati zadev, ako ne bo razbremenjen v navedenem smislu od sreskih društev. Delokrog in posli pri sekciji naraščajo tako, da je to nujno potrebno. Prosim torej članstvo, da ne naslavlja dopisov osebno name in tudi na druge člane ne osebno ter naj se tudi do sekcije obrača le potem sreskih društev, ker bo sekcija takim dopisom dala prednost in bo samo take dopise upoštevala. — Ivan Dimnik, t. č. predsednik.

— Tovarišem predsednikom volilnih odborov. Iz »Službenega lista« kraljevske banske uprave Dravske banovine 64. kos z dne 21. oktobra 1931 je razvidno, da je imenovanih za predsednike volilnih odborov zelo veliko število učiteljev in šolskih upraviteljev. Ker je ta funkcija zelo važna, in da se bodo učitelji mogli skazati vredne zaupane jim funkcije, opozarjamo vse tovariše, ki so imenovani za predsednike volilnih odborov, da dobijo vsa navodila za svoje funkcije iz »Službenega lista« in to: 53. kos z dne 10. septembra: Ustava, ki jo je podpisal Nj. Vel. kralj 3. septembra. — 55. kos z dne 16. septembra: Zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino. — 58. kos z dne 26. septembra: Uredba o izpremembah območja srezov in občin z bog izpremenjenih banovinskih mej. — 59. kos z dne 30. septembra: Objava o oprostitvi od taks v volitvenem poslovanju. — 60. kos z dne 3. oktobra: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino z dne 10. septembra 1931. — 61. kos z dne 8. oktobra: Tolmačenje po zakonu o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino — Razne obče veljavne od-

redbe. — 62. kos z dne 13. oktobra: Popravek v zakonu o volitvah narodnih poslancev. — Tolmačenje po zakonu o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino. — 63. kos z dne 17. oktobra: Tolmačenje po zakonu o volitvah narodnih poslancev. — Pojasnila o volitvah narodnih poslancev. — Pojasnila v »Službenem listu« bodo vsem predsednikom volilnih odborov zelo potrebna, zato pričujemo gornje podatke, da vedo naši tovariši, kje iskati navodila za izvrševanje poverjenih jim funkcij.

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE SOLE.

Šolskim upraviteljem in učiteljem narodnih šol priporočamo Učiteljska tiskarna, da nabavi nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministruvstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v ciferici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vezbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vezbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upraviteljstva in učiteljstva naprošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upraviteljstva so prejela podoben propekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede!

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— **Litijsko učiteljsko društvo** je zborovalo v soboto 17. oktobra v Beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Pred prehodom na dnevni red je podal predsednik sekcije tov. Iv. Dimnik obširno poročilo o delu organizacije JUU po reorganizaciji. Podrobno je tudi odgovarjal na stavljen vprašanja v stanovskih zadevah posameznikom ter se izrazil tudi o razmerju tovarišic do organizacije. Ker je zavzelo poročilo predsednika sekcije vse dopolne, se je staval predlog, da se zborovanje in občni zbor preloži ob 12. uri. Dasi je smatral odbor ta predlog za neumesten, da je večina izglasovala in predsednik je zaključil zborovanje. Za bodoče pa prosimo, naj se članstvo udeležuje zborovanj z večjim zanimanjem in vztraja do zaključka. — **Odbor.**

— **Tiskovino »Pregled dospelosti periodičnih poviškov«** je založil tovariš V. Gregorič in jo pošlje tovarišem predsednikom društev, pri katerih se dobi tiskovina na dan prvega zborovanja. Tiskovina je rabna za vse urade ne glede na stroko in stane 2 Din. Del izkupička podari založnik Učiteljskima domovima.

— **Zahvala.** Zadruga Učiteljska »Samopomoč« v Ljubljani mi je po smrti moje soproge Ivane Volc, nadučiteljice v pok. t. a. o. j. izplačala posmrtnino v znesku 12.700 Din, za kar se ji pristočno zahvaljujem in pristop k

LISTEK

Prof. Gabrijela Cidrich.

Tiho, komaj slišno je odšla.

Tako ugašajo plameni, ko so izčrpali zadnje sile. Tako dogorevajo ljudje, ki so dajali iz globin svojega bistva. Morda prihaja zanje bolezen in konec po zakonih narave prerano, toda kaj bi jim še dnevi, kadar pojemajo moči za delo, ki jim je bilo vse v življenju?

Gospa Cidrich je živela šoli brez odmora 36 let. Bolezen jo je s silo iztrgala iz I. razreda na vadnici ženskega učiteljskega v Ljubljani, kjer je delovala celih 23 let. Spominjam se solze v njenem očesu, ko mi je v bolnici govorila o svojih malih, in vem, da mi bo ta solza dragocen spomin do zadnjega dne.

Bila je to pač prava učiteljica, ki je enako dajala našim najmlajšim, ko so prihajali k njej po začetke modrosti in učenosti dan za dnevom naraščaj za naraščajem, in najstarejšim na zavodu, ko so se odpravljali v njen svet, v njeno delo leto za letom, rod za rod.

Bila je kolegica, ki je živela tiho, vdano in rahlo, rekla bi skoraj previdno med nami, vsem dobra in odkrita, nikdar vsiljiva, le redko zaupljiva. Vsa zbrana in resna, umirjena in mirna, kot da je razlita neka daljna luč nad njo, kot da jo spremlja slutnja zadnjih doživetij. Samoten človek v življenju, ki rabi le malo prostora za sebe in svojo pot. V vsakem trenutku, s slehernim ednjem osebnost strnjena v skladno celoto — blizu in najbliže onim, ki doživljajo najneposrednejše in ki najprirodnejše prejemajo.

Tako smo jo poznali.

Ko smo ji v lepi in solnčni jeseni dajali zadnje slovo, smo se jasno zavedali njene veličine in našega spoštovanja.

Naj v miru počiva!

—j—

tež zadrugi vsem cenj. tovarišem najtopleje priporočam. — **Emil Volc**, učitelj v pok.

— **Litijskemu članstvu.** Blagajničarka litijskega učiteljskega društva prosi vse zamudnike letošnjega in lanskega leta, da uredijo svoje članarino, oziroma naročnino listov, ker drugače ni mogoče nakazovati sekciji skupne mesečne članarine. Sploh pa naj se uredi plačevanje vsaj v četrtletnih obrokih vnaprej, kjer ne odtegujejo upraviteljstva članarine mesečno. — **Blagajničarka.**

— **Himen.** Poročila se je tovarišica Zora Lokarjeva, učiteljica v Mostah pod Ljubljano, z g. Jankom Čerčkom, predstojnikom sodišča v Marenbergu. Čestitamo!

— **Nove tiskovine:** Ocenjevalni listi, mesečne prijave o stanju učiteljstva in razredov na šolah ter o pridelnosti učiteljev na delo (po najnovejši odredbi banske uprave) in zdravstveni listi za učence in učitelje so na razpolago za upraviteljstva šol in šolske nadzornike v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Franciščanska ulica 6.

— **V kranjskem sresnem društvu** bo v najkrajšem času organizirano vse učiteljstvo tega sresa, kajti prijavi so svoj vstop tudi oni tovariši in tovarišice, ki dosedaj niso bili člani naše organizacije. Nečlani, posnemajte!

Ali ste že naročili pravilnike k zakonu o narodnih šolah, o zdravstvu in maloletnikih, ki so izšli v Učiteljski tiskarni leta 1931?

To je II. zvezek zbirke zakona o narodnih šolah, ki jo izdaja Učiteljska tiskarna. III. zvezek zbirke bo obsegal obči pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

To zbirko mora imeti vsak učitelj in vsaka učiteljica!

Cena broš. 36 Din, vez. v platno 45 Din. Naročite po dopisnici v Učiteljski knjigarni, Franciščanska ulica 6.

Osebnne zadeve.

— **i Za učitelja pripravnika** sta imenovana, po odslužitvi kadrovskega roka, abiturienta Kosi Anton v Beltince, srez Dolnja Lendava in Pinterič Ivan v Dobrnič, novo-meški srez.

Učiteljski pravnik.

— **§ Pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita uradniških pripravnikov** za prosvetni resort: Na podlagi § 14. čl. 3. zakona o uradništvu, je prosvetni minister predpisal pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita uradniških pripravnikov v resorju prosvetnega ministrstva. Po teh pravilih morajo biti postavljeni uradniški pripravniki v resor prosvetnega ministrstva na uradniško službeno mesto samo v tem slučaju, ako položijo državni strokovni izpit pred komisijami, katere bo za vsako leto vnaprej imenoval prosvetni minister. Izpraševalna komisija sestoji:

1. za administrativno osebje prosvetnega ministrstva iz vseh ustanov v resorju istega mesta: Sedež v Ljubljani;
2. za asistente univerzitetnih in visokih šol v rangi univerz.: sedež v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu;
3. za strokovno osebje knjižnic: sedež: Beograd, Zagreb, Ljubljana;
4. za strokovno osebje muzeja: sedež: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo in Split;
5. za strokovno osebje znanstvenih zavodov: sedež v Beogradu in Zagrebu.

Pravico do polaganja državnega strokovnega izpita ima vsak uradniški pripravnik, ki je dovršil dve leti upravniške službe. Od teh dveh let je potrebno najmanj leto dni, katero je prebil ali bil dodeljen najdalje stroki, iz katere se javi potem za izpit. Uradniškim pripravnikom, ki v teku pripravniške službe spremene stroko pred položenim izpitom, se mora računati čas, katerega je prebil v prejšnji stroki, v rok pripravniške službe v novi stroki, toda pripravniška služba v tej mora trajati še najmanj eno leto.

Asistenti univerz ali visokih šol, ki polagajo državni strokovni izpit, ki je enak univerzi ali visoki šoli, so dolžni v roku 6 mesecev položiti dopolnilni asistentski izpit iz predmetov, iz katerih niso polagali. Državni strokovni izpit se polaga tekom celega leta. Prošnjo za polaganje državnega strokovnega izpita mora kandidat poslati preko svojega urada, prošnji pa mora priložiti sledeče dokumente:

1. dokaz o službenih letih z označbo, koliko let je prebil v kaki drugi službi in koliko let je prebil kot pripravnik dotičnega urada,
 2. šolska izpričevala,
 3. domačo nalogo (temo)
- Temo za domačo nalogo izbere kandidat v sporazumu s člani izpitne komisije, katerega bo izpraševala na tem specialnem izpitu. Ako bi bil kandidat na dan, ki mu je bil dodeljen za izpit, iz opravičljivega razloga zadržan, da pride, mora to sporočiti predstojniku izpitne komisije najmanj tri dni pred odrejenim rokom.

Državni strokovni izpit sestoji iz dveh delov: občega in specialnega. Ta dva izpita se lahko polagata ločeno, največ pa v razdalji desetih dni. Splošen izpit je samo ustmen in traja največ dve uri. Na tem izpitu mora kandidat pokazati, da dobro obvlada državni jezik, da je za strokovni izpit dobro pripravljen in se lahko poslužuje francoskega, nemškega ali angleškega jezika, da v glavnih potezih razloži teorijo administra-

tivnega prava in mora poznati zakonodajstvo. Nadalje mora biti vešč ustave kraljevine Jugoslavije, zakona o ureditvi vrhovne državne uprave ter uredbe o prosvetnem ministruvstvu. Specialni ustmeni izpit polagajo kandidati iz sledečih predmetov:

1. Pripravniki in administrativno osebje prosvetnega ministrstva vseh oddelkov v resorju ministrstva prosvete morajo polagati izpit o ustanovitvi ministrstva, zakonodajstva, uredbe ter resorja v prosvetnem ministruvstvu.

2. Asistenti-pripravniki iz predmetov, za katere so bili izbrani za asistente.

3. Pripravniki knjižnic iz predmetov o knjižničarstvu in pomožnih vedah.

4. Pripravniki muzeja polagajo izpit iz svoje stroke.

5. Pripravniki znanstvenih zavodov iz stroke, v kateri so postavljeni.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Članom Učit. Samopomoči.** V teh dneh prejmete položnice za nakazilo članskega prispevka za 256. (Ivana Volc, Mari bor) in 257. smrti slučaj (Anton Eržen, Sevnica), to je za samce 11 Din, za zakonske pare 21 Din. Dediči so prejeli 25.400 Din podpore. Društvena blagajna ima v terjatvah pri zamudnikih še lepe tisočake. Nakazite brez odlašanja vse dolžne prispevke, ker sicer uprava ne bo mogla izplačevati posmrtnin. Do zdaj je U. S. izplačala vse posmrtnine — navzlic denarni zaporu — tako j po predložitvi potrebnih listin. — Vsi člani še niso vrnili v juliju t. l. razposlanih pristopnic. Kdor še ni tega storil, naj izpolni tiskovino po priloženem pojasnilu in jo vrne U. S. v Ljubljano. Če je tiskovina izgubljena, zahtevajte drugo! — Uprava U. S. opozarja na § 9. čl., ki pravi, da se mora izstop iz U. S. naznaniti upravi pisмено. So člani, ki po več mesecev ne nakazujejo članskih prispevkov, na opomin pa odgovore, da so takrat in takrat že izstopili. To ne drži! Datum pismene odpovedi je za izbris in za prekinitev plačil merodajen. — Pisarna U. S. se je preselila v Učiteljsko tiskarno, Ljubljana, Franciščanska ulica 6, spodnji trakt — začasno v sobo odsekov JUU; tam dobe člani ustmena pojasnila. — U. S. ima danes 2550 članov. Posmrtnina znaša 12.750 Din.

Mladinska Matica.

VABILO K SUBSKRIPCiji.

Mladinska Matica razpisuje naročevanje na svoji dve izredni publikaciji, ki jih namerava pokloniti slovenski mladini kot Miklavžev dar po izredno nizki ceni.

Ena izmed knjig Jos. Ribičičeva »Mihec in Jakec« je namenjena naši šolski deci do 9. leta, druga, t. j. Jos. Lovrenčičeva »Tiho življenje« pa učencem od 9. starostnega leta dalje.

Cene so se določile na podlagi kalkulacije za najmanj 3000 izvodov vsake knjige na sledeči način: kartonirani izvod po 12 Din, v polplatno vezani po 18 Din, v platno vezani 24 Din, v platno vezani in na finejšem papirju po 27 Din.

Z ozirom na velikost (knjige se bodo tiskale v kanciljskem [1/4] pole) formatu) umetniško višino in solidno tehnično opremo knjig pomenjajo tudi te cene naših izrednih publikacij rekord v slovenskem knjižničarstvu.

Današnji številki prilagamo poleg propagandnih letakov tudi naročilnico, po kateri naj nam upraviteljstvo blagovoli naznaniti število izvodov za dotično šolo.

Naročilni rok se določa do 15. novembra t. l.!

IZREDNE PUBLIKACIJE MLADINSKE MATICE.

Za Miklavža izideta dve knjigi: Ribičičev »Mihec in Jakec« in Lovrenčičev »Tiho življenje«. Prva knjiga je primerna za naše najmanjše, druga pa za otroke višjih razredov. »Mihec in Jakec« je knjiga, ki se namah prikuji vsem malčkom. Trgali se bodo zanj. Malokdo je, ki zna tako pripovedovati otrokom, kot zna Ribičič. Posebno našim najmanjšim. Njegov slog je čudovito enostaven, stavki so silno kratki in vendar koliko doseže lahko on s temi enostavnimi sredstvi! Knjiga je tiskana z verzalkami in je primerna tudi za učence prvih razredov, kjer se po Fleretovi čitanki jemljejo najprej velike črke. Knjigo je prav okusno okrasil Maksim Gaspari s 1200 slikami. Lovrenčičev »Tiho življenje« je v nasprotju z Ribičičevo knjigo nekoliko težja, pisana bolj za mladino od 8. do 14. leta. Jezik — bogat, slog — blesteč. Te drobne narodne legendarne motive je pisatelj predelal v blesteče umetnine. Take knjige legend kot je ta, Slovenci še nismo imeli. Knjigo je prav sijajno ilustriral Božidar Jakac.

S seje 20. oktobra in 23. oktobra 1931:

1. V izredni publikaciji za naše najmanjše izide za Miklavža Ribičičeva knjiga »Mihec in Jakec«.

2. Naj se sestavi dvobarven subskripcijski oglas, ki naj se priloži »Učiteljskemu Tovarišu«.

3. Cena kartoniranih izvodov obeh knjig za »Mihec in Jakca« kot za Lovrenčičevo »Tiho življenje« se je določila na 12 Din. Knjigi pa izideta tudi vezani v polplatno, v platno in tudi na finejšem papirju.

4. Ilustracijo »Mihec in Jakca« prevzame Maksim Gaspari.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da se gotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25. in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v samoljepnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvanih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Cračiču, Kovačeviču in Krušinu.

Znižana cena Din 296*—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavjetjem in poštino. Slike so velike 45x60 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 44012/28 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/28 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadrans.

Nudite otrokom pri nazornem pouku učitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosega ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbno šol v Dravski banovini vrši samo! Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

Prihodnja seja Mladinske Matice bo v petek 30. t. m. ob 18. uri.

JASEN PRIMER.

Na mnogih šolah je število naročnikov »Našega roda« letos padlo. Izgovor: Kriza. Kako si zna pridobiti naročnike kljub krizi učitelj, ki se zaveda kulturnega dela »Našega roda« in »Mladinske Matice«, naj služi ta le blesteči primer:

Mozirje ni bogve kako bogata občina. Poleg splošne krize je tamkajšnji šolski okoliš prizadela letos še elementarna katastrofa preko 2 milijona škode. Lani je bilo na tej šoli, ki ima 203 učence, 35 naročnikov. Letos pa je znal tamkajšnji poverjenik tov. Stanko Vičič zvišati to število na 70 in med temi je plačalo že 35 celoletno naročnino naprej. Preko 34% šolskih otrok je naročilo »Naš rod« in število naročnikov se je zvišalo od lani na letos točno za 100%.

Nekateri vprašujejo, če se še lahko naročijo na prvo številko »Našega roda«. Čas je še vedno, a napravite to čimprej, da bomo vedeli, koliko naklade bo treba dotiskati.

Učiteljski pevski zbor JUU.

ZA POVZDIGO MLADINSKEGA PETJA.

Da se premalo smotreno goji petje na naših šolah, to mora priznati vsak učitelj. V mnogih krajih obstoje šolski pevski zbori, toda vse to gojenje je brez vsakega cilja. Da se temu odpravimo, bi bilo treba v prvi vrsti na naših zborovanih več predavanj o naši narodni in umetni mladinski vokalni glasbi. Ta strokovna predavanja naj bi bila tam, kjer že obstoje boljši mladinski zbori, združena z izvajanjem naše pesmi. Priporočam, da bi se združila vsa posavska sreska učiteljska društva k skupnemu zborovanju, kjer naj bi nastopil trboveljski mladinski pevski zbor in kjer naj bi razodel njega pevovodja skrivnosti, kako vceplja naši mladini pevsko čustva. Od praktika bomo največ pridobili. V poštvi bi prišla po mojem mnenju sledeča društva: brežiško, krško, laško, litijsko. Predsedniki teh društev naj stopijo v razgovor, da se uresniči ta želja, ki je obenem gotovo tudi želja vsega posavskega učiteljstva.

Klemenc Franc, učitelj v Sevnici.

Šolski radio.

NACRT ZA ŠOLSKO ODDAJE NOVEMBER IN DECEMBER 1931.

I. teden. 1. do 8. novembra.

Torek, 3. novembra. 1. G. F. S. Finžgar: »Kaj bi rad povedal mladini«. I.—III. predavanje.

Petek, 6. novembra. 2. Prof. Šolar: »Saj znaš!« Vaje v deklamiranju in branju. I.—II. razred.

II. teden. 9. do 15. novembra.

Torek, 10. novembra. 3. G. Kržišnik: Trgatev na Dolenjskem. I.—III. pred in plošče ali reportaža ozir. igra.

Petek, 13. novembra. 4. Gg. B. Jakac-Ribičič: Moje potovanje v Ameriko. III.—III. dialog (intervju).

III. teden. 16. do 22. novembra.

Torek, 17. novembra. 5. Gdč. Vencajzova: Lepo stanovanje (estetika, higiena). I.—III. dialog, igra za deklice.

Petek, 20. novembra. 6. G. Potočnik: Stavbe na koleh (reportaža z Barja). II.—III. reportaža.

IV. teden. 23. do 29. novembra.

Torek, 24. novembra. 7. G. Kapus: Jesenski lov. I.—II. igra, slušna slika.

Petek, 27. novembra. 8. Francoščina. III. dialogi, recitacije.

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.